

Församling i förort möter muslimer

I våra större städer lever största delen av befolkningen i förorter. Förorterna är till stor del självförsörjande vad gäller det dagliga livet. Här finns skolor, sportanläggningar, vårdcentraler och shoppingcentra. Det innebär att många barnfamiljer ganska sällan besöker innerstaden utan för det mesta befinner sig i förorten på sin fritid. Många förorter i våra storstäder saknar en frikyrka.

En storstadsförsamling kastar ut sina nät över hela regionen och skummar av ytan och drar in människor från hela storstaden. En förortsförsamling har ett helt annat perspektiv. Man ser primärt sin kallelse att nå befolkningen i sin förort.

När våra förorter växte fram på 50-70 talen bodde det nästan uteslutande en homogent svensk befolkning där. Idag är bilden totalt annorlunda med många förorter där ursprungssvenskar utgör en minoritet. Det är inte ovanligt att majoriteten av nysvenskar i dessa områden faktiskt är muslimer. Det här ger speciella möjligheter och utmaningar till förortsförsamlingen.

Muslimer är olika

Det finns en risk att vi drar muslimer över en kam, men de är olika varandra i sin religionsutövning. Då handlar det inte bara om skillnaden mellan huvudgrupperna sunniter och shiiter, där sunniterna utgör ungefär 85 % av alla muslimer. Jag tycker det kan vara riktigare att tänka på muslimer utifrån tre karaktärsdrag, där man på en glidande skala kan vara närmare eller längre ifrån ytterligheten. Jag tänker på muslimer som är "kulturella", "normativa" och "modernistiska".

Med "kulturella muslimer" menar vi muslimer som nästan drar ett likhetstecken mellan den egna kulturen och islam. De kan betona klädsel och seder. De kan hålla hårt på sin särart och motsätta sig integration i det svenska samhället.

Med "normativa muslimer" menar vi muslimer som är bokstavstroga vad gäller Koranen och Muhammeds utsagor, det vill säga hans muntliga tradition (haditherna). De normativa muslimerna är ofta hängivna. Här finns islamister och salafister. Den här gruppen anser att islamisk lag (sharia) är överlägsen svensk lag, eftersom den är grundad på framför allt Guds ord och Muhammeds utsagor.

Med "modernistiska muslimer" menar vi muslimer som inte har en bokstavstrogen tolkning av islam, utan en mer andlig, symbolisk tolkning. Dessa muslimer som inte håller hårt på bokstaven kan ändå vara mycket religiösa, som till exempel sufierna, som är islams mystiker. De använder ofta tekniker för att uppnå transtillstånd i syfte att uppleva en enhet med Allah. Modernistiska muslimer kan lättare anpassa sig till det svenska samhället eftersom de inte håller lika hårt på en bokstavstrogen tolkning av islams lagar och regler.

Nu menar jag inte att de muslimer vi möter kan pressas in i något av dessa tre fack, men att de snarare befinner sig i ett spänningsfält mellan dessa tre karaktärsdrag.

Det finns en glidande skala från de mest fanatiska till de mest sekulariserade. Jag ska försöka beskriva en sådan skala och inleder med salafismen, som är en växande rörelse. Dessa idealiserar tidig islam, som fanns under Muhammeds och de första kalifernas tid. De vill återskapa islamiska samhällen och stater som helt regleras av islamisk lag (sharia). Man kan säga att så gott som samtliga

radikala islamistiska grupperingar har som mål att återskapa en sådan islamisk stat. En del av dessa grupper kan tänka sig att använda våld, medan andra valt att arbeta genom det politiska systemet.

Man möter även många hängivna muslimer som inte vill medverka till en islamisk revolution, utan är nöjda med den form av islam de har i sina moderata muslimska hemländer. Sedan möter vi många muslimer som sekulariserats och som enbart håller de stora högtiderna, men nästan aldrig ber någon av de fem tidebönerna eller sätter sin fot i någon moské.

Individsamhälle och gruppsamhälle

Det spelar roll om muslimer som vi möter är nyanlända i Sverige eller om de har bott här länge och kanske till och med fötts här. Men om de är relativt nyanlända så bär de förstås med sig sina värderingar hemifrån.

Sverige har ett starkt samhälle som mestadels finansieras via skattsedeln, medan många muslimer kommer från länder där staten aldrig kunnat ta hand om den enskilde. Detta har däremot familjen och den egna släkten gjort. Vi förväntar oss mödravård vid en graviditet. Vi förväntar oss trygga förlossningar och tidig spädbarnsvård och stora resurser, om något skulle gå fel. I många utomeuropeiska länder kan man inte ha samma förväntningar på staten utan det är i stället gruppen, släkten, som kommer in och hjälper. Detsamma gäller kvaliteten på förskola, skolgång, arbete och åldringsvård. Det är sådana faktorer som grundlagt många värderingar i ett gruppsamhälle. Det är inte staten som är din trygghet från vaggan till graven, utan familjen och släkten.

Familjerna i stater med muslimsk majoritet är vanligtvis patriarkaliska. Fadern, som bestämmer är själv till viss del underordnad sin far och farfar, men i vissa familjer också sina storebröder. Modern har oftast ett stort ansvar kring hemmet och barnen. Pojkar tenderar att särbehandlas framför flickor, även om åldern mellan barnen är en faktor.

I Sverige betonar vi jämställdhet mellan könen. Mamma och pappa är på samma nivå, precis som syskonen. Kvinnan upplever det svenska systemet som något positivt och frigörande, medan mannen lätt kan känna sig vilsen och i värsta fall överflödig, om han inte hittar en meningsfull sysselsättning. Barnen kan uppleva att de betar sig på ett visst sätt ute i samhället och i skolan och på ett helt annat sätt i hemmet, där den patriarkaliska ordningen gäller.

Islam och kristen tro i möte

Det finns en stor tonvikt på bön i islam. En muslim ska varje dag be vid de fem bönetiderna. Han måste tvätta sig på rätt sätt. Ta av skorna och vända sig mot Mecka och be med givna ord och ställningar. Om han vill få fulla poäng ska bönen bes på arabiska.

Det finns dessutom en form av bön som liknar vårt sätt att be och som kallas (doa') och kommer från ordet att åkalla. Då håller muslimen fram händer med öppna handflator och öppna ögon. Denna form är friare och muslimen kan be med egna ord och på sitt språk.

I islam är det en skyldighet att ge något till de fattiga. Denna gåva brukar normalt ges till behövande muslimer eller till behövande som kan bli muslimer. Jesus gick betydligt längre än så. Han uppmanade oss att älska våra fiender. När Jesus förklarade kärleksbudet tog han en för judarna förhatlig samarier som sitt exempel och lät honom illustrera kärleksbudet. Sedan sa han: Gå du och gör som han! Det innebär att en främling med annan tro också är min nästa.

Är det samma Gud?

Det finns stora likheter mellan islam och kristendom. Läran om den ende Guden (Allah) är den viktigaste läran inom islam och kallas för "tawhid". När muslimer tänker på Allah så tänker de på den Gud som skapade universum genom att tala. Han är allsmäktig, allvetande, allestädes närvarande. Han är beskriven i de 99 sköna namnen på Allah och de islamiska radbanden är uppbyggda kring en recitation av de 99 namnen. De flesta av dessa namn är bibliska.

Jag skulle inte kunna påstå att vi har samma Gud som muslimerna, eftersom det för dem är hädelse att tro på treenigheten och Jesus som Guds son. Dessutom hatar Allah genomgående syndarna men visar kärlek till de som underkastat sig hans vilja, som den är uppenbarad i Koranen. Men Bibelns Gud är kärlek. Han älskar även syndaren så mycket att Kristus dog för oss medan vi ännu var syndare.

Den tredje personen i gudomen, den helige Ande, är visserligen omnämnd i Koranen. Men den helige Ande är aldrig omnämnd som en del av gudomen, utan snarare som en ängel som utför vissa handlingar, som när Maria skulle bli gravid.

Är det samma budskap?

Koranen liknar Bibeln på många sätt. Ett antal av Bibelns personer och händelser från framför allt första Mosebok återges kortfattat i Koranen. När det gäller Nya Testamentet är Jesus och hans mor Maria namngivna (Isa och Mariam). Jungfrufödseln är tydlig. Jesus gjorde stora under, med Allahs tillåtelse. Jesus fick en himmelsk bok som kallades "al-Injil" (evangeliet). Allah tog Jesus levande till himlen. Och enligt Muhammeds utsagor (haditherna) ska Jesus komma tillbaka. I Koranen har Jesus två viktiga uppdrag. Han skulle bekräfta tidigare uppenbarelser det vill säga Gamla Testamentet och han skulle profetera att en dag så skulle Ahmed komma, det vill säga Muhammed. Det finns avgörande skillnader mellan Bibeln och Koranen. I Koranen är inte Jesus Guds son, utan enbart en människa. Dessutom har han aldrig dött på ett kors, utan det bara verkade så. Om man tar bort Jesus gedom och hela försoningen, så finns inget evangelium kvar.

Är Bibeln förfalskad?

När vi möter muslimer är de flesta övertygade om att Bibeln har blivit korrumpad av judar och kristna, så att den nu är en blandning av sanning och lögn. Men när vi läser Koranen finns ingen vers som lär att Bibeln har blivit förfalskad. Det finns visserligen verser som anklagar judar och kristna att de förvrängde budskapet när de läste texten. Däremot finner vi många positiva Koranverser om Bibeln. I Koranen uppmanas "bokens folk" (judar och kristna) att hålla sig till Tora och Evangelium.

Är budskapet om frälsning detsamma?

Eftersom det, i islam, inte finns någon Jesus Kristus som offrat sig för en förlorad värld, så måste budskapet om frälsning vara helt annorlunda. Enligt islam har Gud inte försonat världen med sig själv i Kristus. Muslimen kan vinna frälsning i islam genom att underkasta sig Allah och hans vilja som den är uppenbarad i Koranen. För att undvika helvetet ska han lyda Guds ord (Koranen) och Muhammeds ord (haditherna). Han ska hålla sig till det som är tillåtet och avhålla sig från det som är otillåtet. Det finns en uppsjö av regler som ska följas. I slutändan kan han få komma till Koranens sinnliga paradiset om Allah så vill. Allt sker nämligen i enlighet med Allahs vilja.

Församling och islam i möte

Vår kallelse är att älska vår nästa som oss själva. Vi behöver bemöta varje muslim med respekt och kärlek och vi kan vara säkra på att muslimen är älskad av Gud. Vi behöver bygga relationer med muslimer och samtidigt vara transparanta med vår tro. Vi kan låta muslimen förstå att vi är troende och

bedjande människor. Vi kan alltid dela vårt personliga vittnesbörd om Jesus Kristus. Om muslimer har svårigheter kan vi fråga om vi får be för situationen. Be i Jesus namn och förvänta dig att Gud griper in. Låt oss inte blygas för evangeliet som är Guds kraft till frälsning för var och en som tror.

Material för fördjupning

Jag vill nämna om två skrifter av LM Abdallah som ligger gratis på WWW.LMABDALLAH.BE

1. MESSIAS finns på 40 språk och består av en dialog, där en är muslim och en är kristen. Muslimer ställer de vanligaste frågorna som en muslim bär på när han närmar sig kristen tro. Det finns samtalsfrågor på några språk som kan användas i grupp eller enskilt.
2. EN KRISTEN LÄSER KORANEN är ett koranstudium ur ett kristet perspektiv. Här kan man på ett lättillgängligt sätt sätta sig in i Koranens läror i olika ämnen.